

9. SCHADUWTUIN

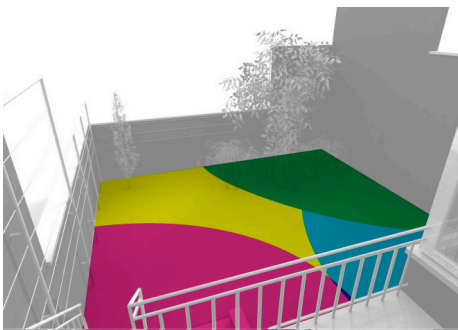
De meeste groenten en kruiden hebben nood aan zon, maar in de stad hebt u niet altijd zon in uw tuin. In deze fiche bekijken we wat de mogelijkheden zijn in de schaduw of halfschaduw.

Om te weten of u een schaduw- of halfschaduwtuin hebt, moet u de lichtinval bekijken rond 21 maart of 21 september. Een dag duurt dan exact 12 uur. Teken een plattegrond van uw tuin. Duid om het uur aan waar er zon valt, door een lijn te trekken waarbij u het uur noteert.

Op het einde van de dag kunt u dan het aantal uren zon berekenen.

Meer dan 6 uur zon:	zonnig
Tussen 3 en 6 uur zon:	halfschaduw
Minder dan 3 uur zon:	schaduw

Als een groot deel van uw tuin zonnig is (zoals in dit geval in de roze zone), kunt u hier gemakkelijk een moestuin aanleggen. In een (half)schaduwtuin zijn de mogelijkheden om fruit en groenten te telen beperkt. Maar niet getreurd: in deze fiche leggen wij u uit wat u toch kunt kweken.

Roze:	zonnig
Blauw:	halfschaduw, met ochtendzon
Geel:	halfschaduw, met avondzon
Groen:	schaduw

1.1. EENJARIGEN IN DE SCHADUW

De meeste eenjarige planten groeien alleen op zonnige plekjes, maar sommige gedijen ook in de schaduw of halfschaduw, zoals wij hieronder zullen uitleggen. Eenjarigen moeten elk jaar opnieuw worden uitgezaaid.

Kervel (*Anthriscus cerefolium*)

Eenjarige plant voor halfschaduw en schaduw, frisse tot droge bodem.

Het blad heeft een anijsachtige smaak. U kunt doorlopend oogsten tot de plant begint te bloeien.

Zaaien: vanaf april, mei (kieming duurt 3 tot 4 weken)

Bloemkleur: wit

Bloei: mei - juni

Hoogte: 40 cm

Zaai om de twee weken een beetje om de oogst te spreiden.

U kunt een deel van de kervel laten bloeien en doorschieten, zodat hij zich weer kan uitzaaien.

Hark de grond in het voorjaar (maart) zodat de gevallen zaden kunnen ontkiemen.

Peterselie (*Petroselinum crispum*)

Eenjarige plant voor een plek in halfschaduw of schaduw, op een koele bodem. Peterselie kweekt u op dezelfde manier als kervel (zie beschrijving hierboven).

Zaaien: vanaf april, mei (kieming duurt 3 tot 4 weken)

Bloemkleur: wit

Bloei: juni tot augustus

Hoogte: 40 cm

Rassen

Italiaanse peterselie, 'Italian Giant'

Krulpeterselie, 'Moskrul'

Bladpeterselie, 'Neapolitanum'

Oost-Indische kers

Eenjarige plant voor een plek in halfschaduw (en dus niet in de schaduw). Het blad, de bloemknoppen en de bloemen zijn eetbaar. In halfschaduw ontwikkelt de plant vooral blad en minder bloemen. De blaadjes hebben een lichte pepersmaak. U kunt ze verwerken in een salade, maar ook in warme bereidingen zoals soep.

Zaaien: begin mei

Bloemkleur: geel, oranje, rood

Bloei: juli tot oktober

Hoogte: 40 cm

1.2. DOORLEVENDE RUIGTEPLANTEN VOOR HALFSCHADUW

Deze doorlevende kruidachtige planten groeien in de natuur in ruigte en bosrand. Ze groeien dus bij voorkeur op koele, waterdoorlatende en humusrijke bodems in de zon of halfschaduw. Het zijn krachtige groeiers die flink concurreren met andere planten. Ze kunnen dus ook gaan woekeren.

U kunt jonge plantjes kopen – en soms ook krijgen van de burens – en vervolgens uitplanten. Zaadjes kopen raden we niet aan, want dan hebt u er veel meer dan u nodig hebt.

Het zijn doorlevende planten: u moet ze niet elk jaar opnieuw planten. Ze lopen vanzelf weer uit.

Pepermunt (*Mentha x piperita*)

De muntplant vormt spruiten. Zet hem dus in een voldoende grote pot, en plant hem later uit in volle grond. Zo voorkomt u vegetatieve vermeerdering.

Bloemkleur: paars
Bloei: juli - augustus
Hoogte: 45 cm

Appelmunt (*Mentha suaveolens 'Variegata'*)

De muntplant vormt spruiten. Zet hem dus in een voldoende grote pot, en plant hem later uit in volle grond. Zo voorkomt u vegetatieve vermeerdering.

Bloemkleur: wit-paars
Bloei: juli - augustus
Hoogte: 60 cm

Roomse kervel (*Myrrhis odorata*)

De bladeren en bloemschermen zijn eetbaar. Gebruik ze zoals gewone kervel. De verse zaden zijn lekkere anijssnoepjes.

Bloemkleur: wit
Bloei: mei - juni
Hoogte: 80 tot 100 cm

Citroenmelisse (*Melissa officinalis*)

Citroenmelisse zaait zich gemakkelijk uit. U kunt dit binnen de perken houden door er regelmatig de schaar in te zetten, voordat de plant in bloei komt en in zaad schiet.

Gebruik citroenmelisse in desserts, in fruitsla, bij vis...

Kneus de blaadjes zo min mogelijk om te vermijden dat ze hun smaak verliezen.

Bloemkleur: wit
Bloei: juli - augustus
Hoogte: 80 cm

Lavas of maggiplant (*Levisticum officinale*)

Lavas heeft een uitgesproken seldersmaak. Gebruik de blaadjes en de stengels (zoals bij selder), bijvoorbeeld voor een pittige soep. Eén plant is ruim voldoende voor een gezin. U kunt de zaadjes ook gebruiken in gebak.

De wortels kunt u raspen en in een salade verwerken, maar dan bent u uiteraard de plant kwijt. Na drie tot vijf jaar is de plant aan vervanging toe.

Bloemkleur: geel
Bloei: juli - augustus
Hoogte: 150 cm

1.3. DOORLEVENDE PLANTEN VOOR IN HALFSCHADUW EN SCHADUW

Deze doorlevende kruidachtige planten groeien in de natuur in het onderhout of in de bosrand. Ze groeien bij voorkeur op een koele, waterdoorlatende en humusrijke bodem, in de schaduw of halfschaduw.

Op schaduwrijke plekken, onder struiken en bomen, is er meestal weinig werk. Zodra de planten de bodem bedekken, is er nog maar weinig concurrentie van ongewenste soorten.

Dit zijn doorlevende planten: u moet ze niet elk jaar opnieuw planten. Ze lopen vanzelf weer uit.

Bosaardbei (*Fragaria vesca*)

Bosaardbeien zijn inheems. Van mei tot oktober dragen ze heerlijke kleine vruchten. Koop enkele jonge plantjes en plant ze uit.

Koop geen plantjes met gele bladeren: dit zijn geen inheemse aardbeien, maar Zuid-Amerikaanse. Ze zijn mooi, maar hun vruchten zijn smaakloos.

Bloemkleur: wit
Bloei: mei - juni
Hoogte: 15 cm

Daslook (*Allium ursinum*)

Daslook is een inheemse looksoort die groeit in vochtige en schaduwrijke loofbossen.

Daslook vermeerdert zich sterk, zowel vegetatief als via zaad. Zet de plantjes in een voldoende grote pot, en pas daarna in volle grond. Zo voorkomt u alvast vegetatieve vermeerdering. De zaadverspreiding kunt u niet tegenhouden, die gebeurt zowel door de wind als door mieren. Verwerk versnipperde daslookblaadjes in salades, bij verse kaas of in soep, of gebruik ze als basis voor pesto.

Bloemkleur: wit
Bloei: mei - juni
Hoogte: 25 cm

Maarts viooltje (*Viola odorata*)

Het maarts viooltje is een zoet geurende inheemse plant. Het blijft groen in de winter. De bloemen zijn eetbaar, bijvoorbeeld in een salade. De versuikerde blaadjes worden gebruikt in gebak.

Bloemkleur: paars

Bloei: maart - mei

Hoogte: 15 cm

Bloedzuring (*Rumex sanguineus* 'Bloody Dock')

Bloedzuring is een inheemse plant. De jonge blaadjes zijn eetbaar. Gebruik ze in salades en soep, of bereid ze zoals spinazie.

Bloemkleur: lichtgroen

Bloei: juni - augustus

Hoogte: 40 cm

